

Bakgrunn for vedtak – KTE-notat 48/04

Søker/sak:	Statkraft SF/ Søknad om konsesjon for bygging og drift av Magerøya vindpark i Nordkapp kommune	
Fylke/kommune:	Finnmark fylke / Nordkapp kommune	
Ansvarlig:	Arne Olsen, KTE	Sign.:
Saksbehandler:	Tormod Eggen, KTE	Sign.:
Dato:	04.10.04	
Vår ref.:	NVE 200103740-71	
Sendes til:	Statkraft SF, alle hørings- og orienteringsinstanser	

Middelthuns gate 29

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95

Telefaks: 22 95 90 00

E-post: nve@nve.no

Internett: www.nve.no

Org. nr.:

NO 970 205 039 MVA

Bankkonto:

0827 10 14156

Statkraft SF: Konsekvensutredning og søknad om konsesjon for Magerøya vindpark i Nordkapp kommune

1. Konklusjon

Norges vassdrags- og energidirektorat har i brev av 4. oktober 2004 godkjent konsekvensutredning for Magerøya Vindpark i Nordkapp kommune i henhold til plan- og bygningslovens kap VII-a.

Ut i fra en helhetsvurdering vil NVE ikke gi Statkraft SF konsesjon, i medhold av energiloven, til å bygge og drive en vindpark på 50 MW på Magerøya i Nordkapp kommune (med tilhørende kraftledning og atkomstveg). Avslaget på søknaden begrunnes med de sannsynlige negative virkningene for reindriftsnæringen. NVE konstaterer at det aktuelle området har mange funksjoner for reindriften og benyttes som både kalvingsplass, luftings- og beiteområde, flytte- og trekklei og oppsamlingsplass for merking og slakting. NVE konstaterer videre at Forsvaret fraråder at det gis konsesjon av hensyn til sine anlegg, og at de bemerker at vindparken får konsekvenser for sivil luftfart. Selv om vindparken har meget gode vindressurser, moderate produksjonskostnader, gunstig lokalisering i forhold til eksisterende infrastruktur og akseptable miljøvirkninger medfører ulempene at NVE ikke kan innvilge søknaden om konsesjon for Magerøya vindpark.

Innhold

1. Konklusjon	1
2. Søknad	3
3. Behandling	3
3.1 Høring av søknad	3
3.2 Møter	4
3.3 Sluttbefaring	4
4. Merknader til søknaden	4
4.1 Merknader fra kommunale- og regionale myndigheter	4
4.2 Merknader fra sentrale myndigheter, interesseorganisasjoner og andre	6
5. Kommunal planbehandling	12
6. Konsekvensutredning	12
6.1 Kort om konsekvensene	12
7. NVEs vurdering av konsekvensutredningen	14
7.1 Innledning	14
7.2 Vurdering av konsekvensutredningen	14
7.2.1 Reindrift	14
7.2.2 Fugl, annen fauna og flora	15
7.2.3 Landskap og kulturminner	15
7.2.4 Luftfart	16
7.2.5 Friluftsliv og reiseliv	16
7.2.6 Støy og forurensning	17
7.2.7 Konklusjon	17
8. Vindkraft i Norge og konsesjonsbehandling	17
9. NVEs vurdering av søknaden	19
9.1 Vindforhold	19
9.2 Økonomi	20
9.3 Reindrift	20
9.4 Forsvaret	22
9.5 Landskap, friluftsliv og reiseliv	22
9.6 Inngrepsfrie naturområder	23
9.7 Kulturminner	23
9.8 Fugl	24
9.9 Annet dyreliv	24
9.10 Vegetasjon	25
9.11 Støy	25
9.12 Nettilknytning	25
9.13 Samfunnsmessige virkninger	26
10. Ekspropriasjon	26

2. Søknad

Statkraft SF søkte den 18.12.2003 om konsesjon til å bygge og drive en vindpark i Nordkapp kommune, Finnmark fylke.

Den omsøkte vindparken har en samlet installert effekt på 50 MW. Avhengig av hvilke vindturbiner som vil være tilgjengelige på markedet ved utbyggingstidspunktet vil nominell effekt for hver vindturbin være mellom 2 og 5 MW. Ved valg av turbiner med nominell ytelse på 2 MW vil vindparken bestå av 25 vindmøller, mens det ved vindturbiner på 5 MW vil være tilstrekkelig å installere 10 vindturbiner. Mellomløsninger kan være aktuelle.

Vindparken planlegges på Honningsvåg fjellet nordvest for Honningsvåg i Nordkapp kommune, i en høyde over havet på ca 300 meter. Vindmøllene er planlagt plassert langs 3 til 5 rekker. Langs og mellom rekkene vil det bli anlagt mellom 7,2 og 12,3 km med interne veier, avhengig av hvilken møllestørrelse som blir valgt. Ved hver vindturbin vil det bli planert montasjeplass for mobilkran som trengs i forbindelse med monteringen av vindmøllene. Atkomstveien til vindparkområdet vil bli på mellom 1 og 2,5 km.

Fra 22 kV transformatoranlegg i hver vindturbin legges det kraftledning fram til den nye Honningsvåg fjellet transformatorstasjon, som blir anlagt sentralt i vindparken. Kraftledningene legges i grøft, hovedsakelig i de interne veiene. I transformatorstasjonen vil det bli installert en transformator med kapasitet 55 MVA. Transformatorstasjonen er kombinert med et servicebygg for betjening av vindparken.

Statkraft har utarbeidet en konsekvensutredning (KU) for tiltaket i medhold av plan- og bygningsloven kap. VII-a.

3. Behandling

Statkraft SF sendte den 06.04.01 inn en melding om igangsatt planlegging av en vindpark i Nordkapp kommune, etter plan- og bygningsloven kap. VII-a. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat "Bakgrunn for KU-program" av 01.11.02. NVE fastsatte KU-program den 04.11.02, etter at dette var blitt forelagt Miljøverndepartementet. 05.06.2001. 3.05.05, er ikke.

3.1 Høring av søknad

Søknaden med konsekvensutredning ble sendt på høring den 13.01.04 til berørte instanser med frist for å avgi merknader 02.04.04. Høringen av søknad og konsekvensutredning ble kunngjort to ganger i lokalpressen og i Norsk Lysingsblad.

Følgende instanser fikk søknad og konsekvensutredning tilsendt til uttalelse: Nordkapp kommune, Sametinget v/ Miljø og kulturvern avdelingen, Fylkesmannen i Finnmark, Finnmark fylkeskommune, Direktoratet for Naturforvaltning, Riksantikvaren, Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark, Reinbeitedistrikt 15, Norges Naturvernforbund, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Bellona, Norsk Omnologisk Forening, Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Nordkapp Jeger- og Fiskerforening, Nordkapp Turlag, Forsvarsbygg, Luftfartstilsynet, Telenor, Statnett SF, Repvåg kraftlag AL og Varanger Kraft AS.

I tillegg fikk følgende søknad og konsekvensutredning til orientering: Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Landbruksdepartementet og Direktoratet for brann- og elsikkerhet og Enova SF.

Statkraft orienterte selv alle berørte grunneiere, rettighetshavere, tekniske etater og kulturminnemyndighetene.

NVE har mottatt 16 uttalelser til konsekvensutredningen og konsesjonssøknaden.

3.2 Møter

I forbindelse med høring av søknad og konsekvensutredning arrangerte NVE offentlig møte på samfunnshuset Turn i Honningsvåg, den 12.02.04. Møtet ble kunngjort i lokalpressen og lokale høringsinstanser og berørte grunneiere var spesielt invitert til å delta. På møtet deltok ca 55 personer.

NVE arrangerte 17.6.04 et møte i Karasjok, hvor Reinbeitedistrikt 15 og Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark deltok.

3.3 Sluttbefaring

NVE avholdt sluttbefaring 05.05.04. Formålet med befaringen var at NVE skulle få en oversikt over anleggenes plassering i terrenget, og at grunneier- og rettighetsrepresentanter samt lokale og regionale myndigheter skulle få anledning til å komme med utfyllende merknader. Det deltok ca 30 personer på sluttbefaringen.

4. Merknader til søknaden

Alle høringsuttalelser er forelagt tiltakshaver. Kommentarer fra Statkraft er tatt med under de respektive høringsuttalelsene under.

4.1 Merknader fra kommunale- og regionale myndigheter

Nordkapp kommune skriver i brev av 02.03.2004 at kommunen anbefaler at det gis konsesjon for vindparken under forutsetning av:

- At omfanget av konsekvensene for reiselivet utredes/dokumenteres bedre, hvor man bl.a. ser på hvordan helhetsopplevelsen med kjøreturen fra Honningsvåg vil bli påvirket av vindparken.
- At Nordkapp kommune får en betydelig kompensasjon for de negative konsekvensene som etableringen uomtvistelig medfører.
- At ekstra utgifter i forbindelse med sikring av vannforsyningen til Honningsvåg dekkes av tiltakshaver.

Kommunen mener at plasseringen av mølle nr. 21 må være en feil fra utbyggers side. Videre mener kommunen at det vil være en fordel med større og færre møller. Etter kommunens vurdering vil anlegget endre en del av lokalbefolkningens friluftsvaner, men sett under ett er kommunen enig i fagrapportens konklusjon om at konsekvensene av vindparken totalt sett vil være små for utøvelsen av friluftsliv på Magerøya. Samlet sett er kommunen tilfreds med det arbeid som tiltakshaver har fått utført. Kommunen tar til etterretning at de lokale sysselsettingseffektene vil være relativt små. Det påpekes at det er behov for mer detaljert og presist kartverk ved detaljprosjektering av anlegget.

Nordkapp kommune ved miljøvernleder oversender sin utredning i brev 22.3.04, og påpeker at utbyggers utsagn om landskapets påvirkning av inngrepet må sies å være høyst subjektiv og bagatelliserende. Videre er Honningsvågfjellet et misvisende navn da denne ikke berøres av utbyggingen. Det vises til rødlistearter som er registrert, og at alle aktiviteter både i anleggs- og driftsperioden vil være direkte truende på de forskjellige arters eksistens. Fra tidligere har de erfaring med at det ikke er mulig å bringe biotopene tilbake til det opprinnelige og dermed de spesifikke livsformene. Etter deres syn vil vindparken være ødeleggende for det spesielle subarktiske landskap og rødlistearter der Norge har et internasjonalt ansvar. Vannets betydning i utredningssammenheng er etter miljøvernlederens syn betydelig nedprioritert. Endret vanntilførsel vil i verste fall tørke ut myrer og skape problemer for vegetasjon som er fuktighetsbetenget. Videre er andre dyr enn fugler lite omtalt i konsekvensutredningen. Utsendt informasjon (til kommunens husstander) om utbyggingen virker lite troverdig og berører i liten grad de faktiske miljøkonsekvenser i området. Magerøya med sin helt spesielle subarktisk natur må vernes på lik linje med kjente reisemål i landet (Lofoten, Fjordene på Vestlandet osv.)

Finnmark fylkeskommunes areal- og kulturvernabdeling skriver i brev av 03.05.04 at fylkesrådmannen ikke kan tilråde en utbygging av Magerøya vindpark slik den fremstår i søknaden.

Det poengteres at reindriften er en viktig samisk næring som har behov for vern av sine arealer, og at myndighetene har et særlig ansvar for dette. Reindriftnæringen på Magerøya har hatt mange og store inngrep i både kalvings- og beiteland, og ytterligere inngrep vil kunne forverre situasjonen. En slik utvikling vil være uheldig og ikke i tråd med fylkesplanen.

Fylkesrådmannen er orientert om at lokaliseringen av en vindpark på Honningsvågfjellet er problematisk i forhold til Forsvarets virksomhet på Magerøya.

Videre skrives det at reiselivsnæringen har en stor og særegen plass i Nordkapp kommune. Næringen selv har definert Nordkapp som et av de viktigste reisemålene i Norge. Turoperatørene gir klare tilbakemeldinger om at vindmøllene vil forringe inntrykket av uberørt natur, og gjøre Finnmark mindre attraktivt som reisemål. Det er fylkesrådmannens oppfatning at Nordkappturismen må skjermes for utbygging av vindmølleparker.

Fylkeskommunen orienterer om en ny vindkraftstrategi som de er i ferd med å utarbeide. Denne vil være et beslutningsgrunnlag for alle fremtidige vindkraftutbygginger i Finnmark. Strategien skal ta høyde for å utnytte det potensialet som ligger i vindkraft til en akseptabel miljøkostnad. I tillegg til å berøre inngrepsprinsipper, inngrepsområder, prosesser og prioriteringer vil den også legge til grunn vurderinger av Statnetts evt. fremtidige 420 kV-kraftledning fra Troms til Øst-Finnmark.

Fylkesmannen i Finnmark anbefaler i brev av 20.04.2004 at det ikke gis konsesjon. Utbyggingen vil få betydelige konsekvenser for plante- og dyrelivet og redusere området verdi for friluftsliv. Vindkraftverk i Finnmark bør konsentreres om noen få lokaliteter ifølge Fylkesmannen. På Magerøya vurderes framtidig utvidelse av kapasiteten å være begrenset. Av alternativene er alternativ C mest gunstig. Man bør unngå møller på lokaliteter som er særlig eksponert som vindmølle nr. 21. Området benyttes en del til friluftsliv, og da særlig om vinteren. Det er merket skiløype gjennom vindparkområdet til en Røde Korshytte.

Se kommentar fra Statkraft under Direktoratet for Naturforvaltning.

4.2 Merknader fra sentrale myndigheter, interesseorganisasjoner og andre

Sametingets Miljø- og kulturvernabdeling skriver i brev av 29.3.2004 at konsekvensutredningen etter deres vurdering er gjennomført i henhold til utredningsprogrammet, men at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 burde vært gjennomført før det gis konsesjon. Etter deres syn burde man lage en helhetlig konsekvensutredning som tar for seg vindkraftplanene i samiske områder. Etter deres syn må det ikke gis ytterligere vindkraftkonsesjoner og ikke settes i verk utbygging av vindkraft før det foreligger en samlet konsekvensutredning for vindkraft i samiske områder og før samiske rettigheter er anerkjent.

Etter Sametingets vurdering synes tålegrensen for inngrep og forstyrrelser i reindriftens områder å være nådd. Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter i reinbeiteland er oftest langt større enn hva summen av de enkelte inngrep skulle tilsi. Reinen trenger større sammenhengende friområder og ubrutte trekkveier. Samisk reindrift danner materiell og grunnlag for samisk kultur og er beskyttet etter Grunnlovens § 110a. Etter deres syn er konsekvensutredningene for reindriften mangelfull og gir feilinformasjon til tiltakshaver og konsesjonsgiver. På Magerøya mener de at en vindpark vil medføre så store konsekvenser for reieneierne at antall utøvere vil måtte reduseres for å opprettholde dagens driftsnivå. Det påpekes at forsøk med inngjerdet rein ikke er troverdige og ikke kan brukes som dokumentasjonsgrunnlag for etablering av vindmølleparker i reindriftsområder. Sametinget mener at inngrepet ikke bare er et nytt inngrep i en lang rekke av tidligere og fremtidige inngrep som til sammen vil ødelegge for kommende generasjoner, men at vindparken alene vil få store negative konsekvenser for reindriften.

Statkraft har følgende kommentar til høringsuttalelsen fra Sametinget:

Konsekvensutredningen som er utført gir en oversikt over kulturminner og kulturmiljøer i området som kan bli påvirket av tiltaket og vurderer verdien av disse. Tiltakets direkte og indirekte konsekvenser for kulturminner og kulturmiljøer er beskrevet og vurdert. I tillegg er potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner angitt. Dette er i tråd med det fastsatte utredningsprogrammet for konsekvensutredningen. Den gjennomførte utredningens nivå og omfang er dessuten i henhold til det som er vanlig i konsekvensutredninger (KU) etter plan- og bygningsloven. Konsekvensutredningen for kulturminner og kulturmiljøer har foregått parallelt med den tekniske planleggingen av Magerøya vindpark, og har bidratt med viktige innspill til utformingen av planene.

Ifølge veilederen "Kulturminner og kulturmiljøer. Plan- og bygningsloven" (Riksantikvaren rapporter nr. 29, 2001) er det ikke fylkeskommunen eller Sametingets miljø- og kulturvernabdeling sin oppgave å utarbeide konsekvensutredningen. Derimot er det vanlig at den regionale kulturminnemyndigheten utfører en mer detaljert undersøkelse etter kulturminnelovens § 9. En fastsettelse av det mest hensiktsmessige tidspunktet for undersøkelse etter kulturminnelovens § 9 skal foretas av kulturminnemyndighetene i samråd med utbygger og ansvarlig myndighet (NVE). Ifølge "Rundskriv om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven" (T-2/2000) skal undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 som hovedregel oppfylles før konsesjonsvedtak foreligger, men dersom konsekvensutredningen og konsesjonsbehandlingen gir et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag til å klargjøre konfliktnivået kan den utsettes.

For planlegging av vindkraftprosjekter mener Statkraft at det er uhensiktsmessig å gjennomføre undersøkelser etter kulturminnelovens § 9 parallelt med konsekvensutredningen. Dette synspunktet forklares gjennom den fleksibiliteten som må legges inn i de tekniske planene for vindkraftverkene som konsesjonssøkes. Jfr. eget avsnitt vedrørende dette over.

I konsesjonssøknadens kap. 2.4.3 anbefaler Statkraft at undersøkelser etter kulturminnelovens § 9 gjennomføres på et tidspunkt nærmere realisering av prosjektet, når vindmøllenes størrelse og antall er bestemt, og det utarbeides detaljerte planer for plassering av disse med tilhørende veinett. Statkraft vil så snart en eventuell konsesjon er gitt, og beslutning er tatt om utbygging, ta kontakt med Finnmark fylkeskommune og Sametinget for å komme til enighet om tidspunkt og omfang av undersøkelsene etter kulturminnelovens § 9.

Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark anbefaler i brev av 30.04.04 at det ikke blir gitt konsesjon til bygging av Magerøya vindpark.

I brevet vises det til at områdestyret mener at konsekvensene for reindrifta ikke er tilstrekkelig utredet. I konsekvensutredningene vises det til REIN-prosjektet, men etter områdestyrets vurdering er denne forskningen lite relevant for Magerøya. Førre-vår prinsippet tilsier at det ikke bør gis konsesjon før man kjenner alle ulemper og skader som vindparken vil medføre. De sosioøkonomiske forhold for reindriftsutøverne i Reinbeitedistrikt 15 anses heller ikke som tilstrekkelig utredet. For øvrig mener reindriftsagronomen at alle planlagte vindparker burde konsesjonsbehandles samtidig.

Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark mener at naturinngrepet som den planlagte utbyggingen representerer, vil kunne redusere reindriften i Reinbeitedistrikt 15 Makkaravju med både antall rein og antall driftsenheter som lever av reindrift. En slik reduksjon vil gi negative konsekvenser for reindriftsnæringen som bærekraftig næring og bærer av samisk kultur.

Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark viser til at den planlagte utbyggingen vil medføre et betydelig inngrep i et særdeles viktig sommerbeiteområde for rein, tilhørende reindriftsutøvere i Reinbeitedistrikt 15. Dette distriktet har også gjerdeanlegg i omsøkt område hvor det foretas merking og uttak av slaktedyr hver høst. En eventuell utbygging vil medføre at distriktet må legge ned gjerdeanlegget og eventuelt flytte det til en annen lokalisering. Reinbeitedistrikt 15 har de senere år hatt betydelige tap av bruksarealer til reindrift på grunn av andre arealkrevende inngrep ifølge Reindriftsforvaltningen.

I konsekvensutredningen antas det at gressplanting av oppstillingsplasser og langs veiene vil kunne gi en positiv effekt for reindriften. Områdestyret understreker at det ikke foreligger forskning som underbygger denne påstanden. Det vil også forutsette at den menneskelige aktiviteten i området holdes på et minimumsnivå. Normalt vil utbygging av vei medføre økt menneskelig aktivitet og det vil bli et press fra befolkningen om allment bruk av veien.

Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark skriver at grunnlovens §110a pålegger Staten å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Reindriftsagronomen ser reindriften som et viktig uttrykk for samisk kultur og samfunnsliv, samtidig som den framstår som en selvstendig næring. Reindriftsretten har etter rettspraksis et ekspropriasjonsrettslig vern. Norge har også forpliktet seg til å ta hensyn til urfolks rettigheter gjennom internasjonale konvensjoner. Reindriftsagronomen krever at folkeretts eksperter utreder om bygging av vindpark i samisk reinbeiteområde er i strid med Norges folkerettslige forpliktelser.

Statkraft har følgende merknad til høringsuttalet fra Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark:

Universitetet i Oslo (UiO) som har utført konsekvensutredningen tilhører det beste av reindriftfaglig kompetanse i Norge. Utredningene bygger på eksisterende kunnskap, befaringer, møter og intervjuer med representanter fra reindriftsforvaltning og reinbeitedistrikt. Statkraft har full tillit til UiO sin kompetanse og at rapporten gir en balansert og velfundert vurdering av det mulige konfliktnivået mellom vindpark og

reindrift. Det vil ofte være usikkerhet knyttet til konsekvensutredninger i og med at man forsøker å predikere en framtidig situasjon. Vi mener at konsekvensutredningen for reindrift viser denne usikkerheten. Det er riktig at man i dag vet lite om konflikter mellom reindrift og vindmøller, men det man vet er brukt som grunnlag i utredningen. Statkraft mener at høringsuttalelsen inneholder lite konkret i forhold til videre utredningsbehov når den påstår at konsekvensutredningen er mangelfull.

Høringsuttalelsen inneholder dessuten en faktisk feil når det sies at Reinbeitedistrikt 15 har et gjerdeanlegg i omsøkt område som må nedlegges og eventuelt flyttes dersom vindparken blir bygget. Det omtalte gjerdeanlegget ligger ikke i omsøkt vindparkområde, men ca. 1 km fra.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) anbefaler i brev av 23.4.2004 tilleggsutredninger av alternativ 1C. Konsekvenser for reiseliv ved økt visuelt influensområde og konsekvenser for vegetasjonen ved færre møller og tilpasning av veier bør utredes. For begge alternativene mener DN at man burde utarbeidet et samlekart som viser de visuelle influensområdene av alle planlagte vindparker i Finnmark. Videre burde man ifølge DN beskrevet hvor stor andel av bestander av truede/sårbare/hensynskrevende fuglearter som blir berørt av utbyggingsplanene. DN påpeker også at visualiseringen ikke ser ut til å inkludere nødvendige bygg og konstruksjoner, og at alternativ C gir inntrykk av å kunne være et bedre alternativ og vurderes som en potensielt akseptabel løsning. DN påpeker at alt. B er vurdert til å medføre store til meget store negative konsekvenser for flere interesser. Videre minner de om at konsekvensutredningen har vist forekomster av særegne plantesamfunn med bl.a. den fredete planten purpurkarse. Om avbøtende tiltak som tilsåing er aktuelt, minner DN om at sår i vegetasjon i arktiske områder, særlig i værutsatte områder, fort vil lede til erosjon og at det videre er usikkert om sporene etter anleggsaktiviteter kan fjernes, og etablering av fremmede, evt. konkurransekraftige, plantearter frarås. Generelt opplever de en usikkerhet i hvorvidt konsesjonsbehandling av enkelttiltak per i dag til fullest er dekkende for å ivareta langsiktige miljømål.

Statkraft har følgende kommentar til høringsuttalelsen fra DN og delvis til uttalelsen fra Fylkesmannen i Finnmark:

Det er viktig å ha klart for seg at den endelige utbyggingsløsningen kan bestå av vindmøller med en hvilken som helst størrelse i intervallet 2 MW – 5 MW, og at antallet møller vil avhenge av størrelsen på hver enkelt mølle på en slik måte at den totale effekten for hele vindparken blir 50 MW. De presenterte alternativene representerer hhv "største/minste antall møller" og "minste/største antall møller", og den endelige løsningen vil følgelig også kunne bestå av et antall møller som avviker fra eksempelløsningene. Det er også viktig å ha klart for seg at begrunnelsen for fleksibiliteten er ønsket om å bygge ut det beste prosjektet teknisk, økonomisk og miljømessig.

Statnett SF skriver i brev av 02.04.2004 at den omsøkte vindparken isolert sett ikke vil utløse behov for større investeringer i nytt overføringsnett, men at det er viktig at NVE i sin konsesjonsbehandling også tar hensyn til det samlede volumet av vindkraftutbygging, og ser utbygging av ny produksjon og ny overføringskapasitet under ett. Statnett påpeker at for Finnmark sett under ett vil en begrenset vindkraftutbygging (rundt 200 MW) være med på å bedre effekt- og energibalansen om vinteren, mens det om sommeren, spesielt i flomperioden, vil medføre problemer med å få all kraften ut av området.

Statens landbruksforvaltning skriver i brev av 19.04.2004 at landbruksinteressene i dette området i første rekke er knyttet til reindrift og at det pr. i dag ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke konsekvenser en vindpark vil ha for reindriften. Statens landbruksforvaltning tilrår at den menneskelige

aktiviteten i området begrenses mest mulig. Videre påpekes det at det kan være behov for en planmessig kontakt med reindriftsnæringen også i anleggsfasen.

Forsvarsbygg skriver i brev 16.06.04 at vindparkens nærhet til radaranlegg vil gi refleksjoner mot lufradaren som sterkt reduserer deteksjonsevnen. Vindparken vil også kunne gi dekningskygge som begrenser dekningsområdet kritisk. Vindparken vil også gi signalrefleksjon som gir feil i radarbildet slik at de objekter en ser i radarbildet reelt befinner seg andre steder. Radaren hindres i å utføre planlagt operativ funksjon. Forsvarsbygg påpeker også at radarens funksjon for sivil luftfart vil bli forstyrret.

Forsvarsbygg plasserer vindparken i kategori E. Dette innebærer at realisering av anlegget umuliggjør fortsatt operativ funksjon for Forsvarets infrastruktur, noe som heller ikke er mulig ved omlegginger, nyinvesteringer eller på annen måte. I dette tilfellet mener Forsvaret at en politisk avklaring og prioritering er nødvendig før en realisering av vindparken finner sted, der sikkerhetsmessige, operative og økonomiske konsekvenser også for Forsvaret er klarlagt på forhånd.

Luftfartstilsynet skriver i brev av 15.1.2004 at de ikke kan se at eventuelle konsekvenser for sivil luftfart er utredet. NVE bes å påse at følgende blir utredet:

- om vindparken påvirker omkringliggende radaranlegg, navigasjonsanlegg og kommunikasjonsanlegg for luftfarten,
- om vindparken påvirker inn- og utflygingsprosedyrene til omkringliggende flyplasser, spesielt Honningsvåg lufthavn, Valan, samt sirklingsprosedyrene rundt flyplassene,
- om vindparken og tilhørende ledningsnett utgjør andre hindringer for luftfarten, spesielt for lavtflygende fly og helikopter.

Statkraft har følgende kommentar til høringsuttalelsen fra Luftfartstilsynet:

Det fastlagte KU-programmet omfatter ikke utredning av de forhold Luftfartstilsynet nå påpeker.

Reinbeitedistrikt 15, v/Advokatene Bakke og Pedersen DA, fikk utsatt høringsfrist til 15.04.04 og skriver i brev at de er sterkt i mot etablering av vindmølleparken. Planområdet med tilgrensende influensområde vurderes som hjertet i reinbeitedistriktet. Det aktuelle området nyttes ifølge distrikt 15 til kalvingsplass, luftingsområde, beiteområde, flytte- og trekklei og oppsamlingsplass for merking og slaktning. Sett i lys av viktigheten av det aktuelle området, samt de inngrep distriktet har vært utsatt for de senere år, er det etter deres syn helt uforsvarlig å starte utbyggingen av det omsøkte anlegget uten ytterligere utredninger av konsekvensene for reindriften. På grunn av områdets store viktighet for distriktet, mener de også at området ikke bør brukes til å forske på vindmøllers mulige konsekvenser for reindrift. Slike undersøkelser må gjøres i områder hvor situasjonen er mindre marginal og hvor de aktuelle arealene er av mindre viktighet.

Om konsekvensutredningen påpeker de følgende feil og mangler:

- Det gis i for liten grad en beskrivelse og utredning av den konkrete betydningen av de inngrep som foretas. Det er heller ikke foretatt noen vurdering av hvilke alternativer reindrifta har dersom planområdet med influenssone ikke kan nyttes slik det er i dag.
- Det er i liten grad dokumentert hvordan vindmøller påvirker reinen.
- Det er ikke korrekt at planområdet brukes som drivlei for ca 500 dyr på høsten. Området brukes som drivlei for mesteparten av distriktets rein. Reintallet i distriktet var 3600 pr 31. mars 2003.

- Det er ikke i tilstrekkelig grad utredet hvilke konsekvenser utbyggingen vil få for kalvingen i distriktet og hvilke alternative kalvingsplasser som finnes i umiddelbar nærhet. Her minnes det om at simler vil søke å kalve der de selv er født. Hvis neste generasjon ikke er født i dette området, er det fare for at området i fremtiden ikke vil bli brukt til kalving. På denne bakgrunn er det ikke usannsynlig at det aktuelle området vil gå tapt som kalvingsområde.
- Områdets egnethet til luftingsområde for reinen etter utbyggingen og om det eventuelt finnes andre områder som kan erstatte plataet burde vært bedre utredet. Dyrene trekker i dag naturlig opp til området. Så vidt kjent er dette det eneste området innen distriktet med slike kvaliteter.
- Eventuelt merarbeid for de som driver rein gjennom området er ikke belyst og utredet. I konsekvensutredningen foreslås det at anlegget stenges ned i kortere perioder slik at reinen kan flyttes gjennom området. Dette vil etter reinbeitedistriktets syn være mer arbeidskrevende enn dagens situasjon, men det kan ikke utelukkes at en slik flytting kan være gjennomførbar.
- Konsekvensutredningen peker ikke på alternative områder som kan være aktuelle som oppsamlingsplass hvis reinbeitedistriktet mister arealet til oppsamlingsplass.
- De sosio-økonomiske forhold for reindriftsutøverne i Reinbeitedistrikt 15 er ikke tilstrekkelig utredet.
- Tiltakets forhold til Norges folkerettslige forpliktelser er ikke utredet.

Finnmark reiseliv AS skriver i brev av 09.03.04 at de er bekymret på vindparkens konsekvenser for reiselivsnæringen, som er fylkets nest største næring. De ber om at det gjennomføres en undersøkelse for å få vite hvordan turistene vil reagere på de planlagte vindmøllene. Videre ber de om at det umiddelbart settes ned en samordningsgruppe for etablering av vindmølleparker i fylket og at reiselivsnæringen får en representant i denne gruppen.

Nordkappmuseet skriver i brev av 24.03.2004 at de frykter at vindparken vil virke negativt inn på Nordkappturismen og at de håper at Magerøya skånes for de store og til dels irreversible inngrep som vindparken vil medføre. I konsekvensutredningen er Magerøyas karakteristiske topografi mangelfullt beskrevet ifølge museet, noe som får følger for beskrivelsen av kulturmiljøer som berøres av vindparken og konsekvensene av utbyggingen. Viktige kulturminner fra nyere tid, som varder, er ikke nevnt i rapporten og museet minner om at det er gjort svært få systematiske undersøkelser av det indre av de store øyene i Nord-Norge og at faren derfor er stor for at man i planområdet gjør inngrep som sletter spor og forstyrrer sammenhenger som er lagret i landskapet. Videre mener de at § 9 i Kulturminneloven må oppfylles. Angående den visuelle påvirkningen, minner museet om at man fra Gukkesgielas ser bygningene på Nordkapp og at det da sier seg selv at vindparken vil være godt synlig fra Nordkapp.

Nordkapp og omegn turlag skriver i brev av 22.03.2004 at konsekvensutredningen bør trekkes tilbake da den ikke gir et fullgodt grunnlag for å treffe et vedtak i saken. Bl.a. mener de at tabell 7.7 er sterkt misvisende og gir svært mangelfull informasjon om de reelle konsekvensene tiltaket har for friluftsliv og reiseliv. De vil også tilbakevise beskrivelsen av siktforholdene på Magerøya. Som eksempel på siktforholdene oppgir de at man i dag ser vindmølleparken på Havøygavlen fra Magerøya. Videre kan de ikke se at forholdene til barn og unges tur- og oppholdsareal er blitt vurdert. Ifølge turlaget er det planlagte utbyggingsområdet kjerneområde for Magerøyplataets friluftssareal egnet for barn. De ønsker også en utredning av støyforurensningen ved Skipsfjorden, og hvilke konsekvenser dette vil ha for dem som

bruker dette som rekreasjonsområde, for reiselivsnæringen og for de som bor i Sarnes. Som tidligere uttalt foreslår turlaget at søker utreder forslag til alternativ lokalisering på fastlandet.

Statkraft har følgende kommentar til høringsuttalelsen fra Nordkapp og omegn turlag:

Etter Statkrafts oppfatning gir KU en presis omtale av visuelle forhold og synlighet ut fra den metodikk det redegjøres for i KU-rapporten for tema landskap. Det er her viktig å merke seg forskjellen på synlighet og ulike grader av visuell dominans.

Turistanleggene i Skipsfjorden ligger mer enn 3 km unna nærmeste vindmølle, og ligger dermed utenfor influensområdet for støy slik det er definert i Støyrapporten. Ut fra resultatene gjengitt i denne rapporten kan imidlertid støynivået her anslås å ligge mellom 20 og 25 dB. Dette er et lydnivå som knapt er hørbart. Dessuten vil lyden fra vindmøllene bli "maskert" av generell bakgrunnstøy når støybidraget fra vindmøllene er under 30 dBA (ref. kap. 3.2 i Støyrapporten).

Støyutredningen omfatter området ved Sarnes og viser at 6 bolighus eller hytter vil få et støynivå på mellom 30 og 33 dBA. Dette er støynivåer som så vidt overskrider bakgrunnstøynivået og som ligger godt under støykravene. I tillegg gir rapporten en generell beskrivelse av ulike støynivåer og forholdet til bakgrunnstøy.

Fagutredningen for friluftsliv og reiseliv har benyttet kriterietabellene i DN sin Håndbok 18-2001 for verddivurdering av viktige områder og for utmåling av konsekvensgrad. Det er både i håndboka og i fagutredningen lagt vekt på å vise at en vurdering av et tiltaks konsekvenser i forhold til friluftsliv og reiseliv i stor grad vil være skjønnsmessig, og at det i mange tilfeller vil være usikkerhet knyttet til hvilken effekt et vindkraftverk vil kunne ha for utøvelse av friluftsliv og eventuelle endringer for reiseliv. Statkraft har forståelse for at det vil kunne være ulike syn på konfliktnivået mellom den planlagte vindparken og friluftsliv/reiseliv.

Repvåg kraftlag A/L Honningsvåg skriver i brev av 17.2.2004 at vindmølle nr. 21 på Svartvasstind kommer i konflikt med prosjektert radiolinje. De forutsetter at utbygger blir pålagt en videre utredning om effekter på eksisterende kommunikasjon og eventuelt at utbygger iverksetter avbøtende tiltak.

Radio Nordkapp AL skriver i brev av 31.3.2004 at de planlagte vindmøllene vil medføre konsekvenser for deres omformere ved at feltstyrken svekkes og at de stopper. Dermed vil Gjesvær og Skarsvåg miste Radio Nordkapps sendinger. Det bes om at NVE stiller krav om at Statkraft skal betale kompenserende tiltak slik at sendingene fortsatt vil være tilgjengelige i Gjesvær og Skarvåg.

I en underskriftskampanje, underskrevet av 271 personer, sies det nei til utbygging av vindparken med følgende begrunnelse:

- *Fordi det mest populære friluftsområdet oppe på øya vil bli ødelagt (minst 14 kvadratkilometer fra Gjesværkrysset mot Sarnes)*
- *Landskapet vil bli helt forandret og forurensset av evig støy*
- *Fugleliv, planteliv og kulturminner vil forsvinne*
- *Veien over Magerøya til Nordkapp vil bli ødelagt som turistopplevelse*

Knut Bjørn Lindkvist skriver i epost av 1.4.2004 at også friluftsområder og vakre og særpregede landskaper, som kanskje også har betydning i reiselivs- eller annen næringssammenheng, bør trekkes inn i vurderingen. Han mener derfor at det må stilles større krav om utredninger og planer enn til oppsetting av rent tekniske løsninger. Etter hvert som utbygging skjer vil krav om større miljøbevissthet i utbyggingen

også melde seg ved utbygging av miljøvennlig energi. Det er ifølge Lindkvist bedre å være føre var enn å måtte beklage i ettertid de ødeleggelsene man begår.

5. Kommunal planbehandling

NVE har på møtene med Nordkapp kommune tatt opp forholdet til kommunal planbehandling. NVE har i prosessen hatt et nært samarbeid med Nordkapp kommune. I forbindelse med søknad om konsesjon etter energiloven, søkte Statkraft SF Nordkapp kommune om dispensasjon for reguleringsplikten.

Nordkapp kommune ga 23.11.01 tilbakemelding på Statkraft sin søknad. I brevet tar de ikke stilling til innholdet i søknaden eller argumentene for en dispensasjon fra reguleringsplikten. Nordkapp kommune sier "Det er presisert i rundskriv fra Miljøverndepartementet at vindmølleparken må undergis reguleringsplanbehandling."

6. Konsekvensutredning

6.1 Kort om konsekvensene

Her gis en oppsummering av konsekvensene av vindparken slik de fremstår i konsekvensutredningen, jf. forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven kap. VII-a § 14, andre ledd og KU-program fastsatt av NVE 04.11.02.

Landskap og kulturminner

Vindparken vil legge beslag på et avgrenset utsnitt av landskapet, og ligger gjennomgående gunstig lokalisert med tanke på visuell virkning. Anlegget ligger i stor avstand fra de viktige områder, herunder Nordkapp. Naturlige terrengformene bidrar til å skjerme mot innsynt til vindparken fra de aller fleste stedene der folk bor. Det først og fremst bebyggelsen og ferdselsårene rundt Sarnesfjorden som vil bli visuelt berørt, samt partier av fylkesveien mot Gjesvær. Viktige nærliggende steder som Honningsvåg og Kamøyvær er skjermet.

Ut i fra det som er kjent i dag blir konsekvensene for kulturminner og kulturmiljøer kun av visuell karakter. Bare ett kulturmiljø, Sarnes, kan bli visuelt berørt av tiltaket. Anleggsfasen vil ikke ha betydning for kulturmiljøer, men kan medføre skader på hittil ukjente automatiske fredete kulturminner.

Fauna

Anleggsfasen kan forstyrre hekkende fugl. Forstyrrelsene er forbigående siden anleggsfasen er relativt kort. I driftsfasen reduseres forstyrrelsene noe, men det er usikkert hvordan arktiske vadere vil reagere på vindmøller i drift i hekketida. Potensielle hekkeplasser for rødlistede rovfugl kan bli forstyrret, og fugl som svever på luftstrømmene opp mot fjellplatået kan være utsatt for kollisjon. Konsekvensene for annet dyreliv regnes som ubetydelige både i anleggs- og driftsfasen.

Vegetasjon og berggrunn

Planområdet inneholder lokaliteter med vegetasjon av stor verdi. Blant annet finnes rødlistearten purpurkarse. Avbøtende tiltak, som for eksempel justering av veitraseer og mølleplasseringer i detaljprosjekteringen, vil redusere konfliktnivået betydelig. Vindkraftverket vil ikke berøre drivverdige berggrunnsforekomster.

Inngrepsfrie naturområder og verneinteresser

Inngrepsfrie naturområder er områder som ligger mer enn en kilometer fra tyngre tekniske inngrep. En vindpark på Honningsvåg fjellet vil føre til en liten reduksjon i inngrepsfrie områder. Ingen kjente verneinteresser blir direkte berørt av tiltaket.

Støy og forurensning

Anleggstrafikken kan i perioder føre til økt støy ved bolighus langs veien fra kaia i Honningsvåg og fram til vindparken. Konsekvensene for hytter og bebodde områder er vurdert som ubetydelige i driftsfasen. Både i anleggs- og driftsfasen vil det være liten fare for forurensning fra vindkraftverket. Det vil bli tatt nødvendige hensyn til nedbørsfeltet for vannverket.

Reindrift

Den planlagte vindparken ligger innenfor Reinbeitedistrikt 15. Vindparken vil kunne påvirke reinens atferd og arealbruk både om våren, sommeren og etter slaktning/merking på høsten. Dette gjelder både for anleggsfasen og driftsfasen. Økt menneskelig aktivitet i området kan påvirke reinsdyrene. Samlet kan forstyrrelsene føre til unnvikelsesadferd. I hvilken grad dette kan komme til å skje er vanskelig å forutsi. Sannsynligvis vil simlene som kalver i og rundt området på våren og forsommeren være mest sårbare.

Friluftsliv og reiseliv

Honningsvåg fjellet er mye brukt til friluftsliv lokalt, særlig om vinteren. Opplevelsen av å ferdes i dette området vil endres betydelig av vindparken. Økt tilgjengelighet som følge av atkomstvei til vindparken kan føre til økt bruk av området. For de øvrige områdene som har stor verdi for friluftsliv og reiseliv vil tiltaket kun ha visuelle virkninger. Dette gjelder blant annet for Nordkapp. Med en avstand på opp mot 15 km fra vindparken er det bare i klarvær man kan skimte vindmøllene i det fjerne.

Samfunn og økonomi

Nordkapp kommune er landets nordligste. Kommunen omfatter hele Magerøya og fastlandet omkring munningen av Porsangerfjorden. Arealet utgjør 924 km². Nordkappplataet er et verdenskjent turistmål med ca. 200.000 besøkende årlig. Honningsvåg havn er en av Finnmarks største fiskerihavner, men er også Nord-Norges største cruisehavn med anløp av mer enn 100 turistskip årlig. Kommunen har i tillegg til Honningsvåg fire aktive fiskevær, Nordvågen, Kamøyvær, Gjesvær og Skarsvåg, alle beliggende på Magerøya. På fastlandet finnes tettstedet Repvåg.

Hovednæringene i kommunen er fiske og reiseliv. I tillegg finnes mekaniske verksteder, elektronisk-, nautisk og skipselektronisk service. Det finnes et aktivt kunst- og håndverksmiljø med flere verksteder og utvalg. I tillegg finnes flere store hoteller, samt campingplasser og moteller. Fastlandsforbindelsen til Magerøya (FATIMA) ble åpnet i 1999.

Vindkraftverket vil kunne gi 60 årsverk regionalt i anleggsfasen. I driftsfasen vil vindparken kunne medvirke til 4-8 arbeidsplasser lokalt, hvorav 2-3 i vindparken. Utover de skatteinntektene Nordkapp kommune vil kunne få pga. sysselsettingseffekten i kommunen vil eiendomsskatt gi ekstra avkastning for kommunen.

7. NVEs vurdering av konsekvensutredningen

7.1 Innledning

Konsekvensutredningen er utarbeidet på bakgrunn av forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven kap VII-a og utredningsprogram fastsatt av NVE den 04.11.02. På bakgrunn av utførte utredninger, innkomne merknader og egne vurderinger, avgjør NVE om utredningsplikten er oppfylt, eller om det er nødvendig med tilleggssutredninger. Innkomne merknader er sammenfattet i kapittel 4.

Fremlagt konsekvensutredning må godkjennes av NVE før det kan fattes et konsesjonsvedtak og de berørte kommunene kan fatte et reguleringsplanvedtak for den omsøkte vindparken.

Konsekvensutredningen skal være beslutningsrelevant, det vil si konsentrert om de spørsmål det er viktig å få belyst for å kunne ta stilling til om tiltaket skal få konsesjon eller ikke, og om hvilke vilkår det eventuelt er aktuelt å sette hvis det gis konsesjon.

7.2 Vurdering av konsekvensutredningen

I det etterfølgende kommenterer NVE de temaer der det har kommet vesentlige merknader, eller der NVE har egne merknader til den fremlagte konsekvensutredningen.

Konsekvensutredningen har tatt utgangspunkt i en turbinstørrelse på 2 MW. Det er i tillegg utført visualiseringer for en vindpark med 5 MW vindturbiner. Når det gjelder virkninger for landskap, inngrepsfrie naturområder og reindrift er det i følge konsekvensutredningen sannsynlig at valg av store vindturbiner vil gi noe mer positiv virkning enn valg av mindre. Men konsekvensutredningen forventer ikke vesentlige forskjeller i konsekvensene for de ulike utredningstemaene ved ulik turbinstørrelse.

7.2.1 Reindrift

Sametinget mener at konsekvensutredningen for reindrift er mangelfull og gir feilinformasjon til tiltakshaver og konsesjonsmyndighet. Sametinget påpeker at forsøk med inngjerdet rein ikke er troverdige og kan ikke brukes som dokumentasjonsgrunnlag for etablering av vindmølleparker i reindriftsområder.

Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark mener at konsekvensene for reindriften ikke er tilstrekkelig utredet. I konsekvensutredningene vises det til REIN-prosjektet, men etter reindriftsforvaltningens vurderinger er denne forskningen lite relevant for Magerøya. De sosioøkonomiske forhold for reindriftsutøvere anses heller ikke som tilstrekkelig utredet. Reinbeitedistrikt 15, ved advokatene Bakke og Pedersen DA, skriver at følgende forhold ikke er tilstrekkelig utredet; utbyggingens konsekvenser for kalvingen i distriktet og hvilke alternative kalvingsplasser som finnes, områdets egnethet til luftingsområde for reinen etter utbygging og om det eventuelt finnes andre områder som kan erstatte plataået, hvilke alternative områder som kan være aktuelle som oppsamlingsplass, de sosioøkonomiske forhold for reindriftsutøvere i Reinbeitedistrikt 15 og tiltakets forhold til Norges folkerettslige forpliktelser

NVE påpeker at i tillegg til nasjonal lovgivning er den norske stat bundet av internasjonale rettsregler som omfatter samene som urfolk. Noen av disse er universelle og gjelder alle stater, mens andre regler har Norge selv forpliktet seg til å følge. I forhold til flere av disse forpliktelsene er det ikke fastlagt hvor langt forpliktelsene rekker, og det pågår for tiden en utvikling for å konkretisere omfanget av det samiske vernet. Det er derfor usikkert hvilke rettslige løsninger man kommer fram til, og hvilke rettigheter dette vil

gi samene, og tilsvarende hvilke forpliktelser myndighetene blir pålagt. NVE vil derfor ikke pålegge tiltakshaver en rettslig utredning.

Uttalelser om de faktiske forhold knyttet til dagens reindrift står etter NVEs syn ikke i motsetning til det som fremkommer av konsekvensutredning og fagutredning, men gir et utfyllende bilde av situasjonen og noen av de utfordringer som reindriften står overfor knyttet til utbygging av infrastruktur i dagens samfunn. NVE mener at fagutredningen om reindrift, som blant annet er basert på norske og internasjonale studier, gir et balansert bilde av mulige konsekvenser av en utbygging av vindkraft på Magerøya.

Dagens kunnskapsnivå er begrenset, blant annet fordi det ikke er bygget ut større vindparker i reinbeiteområder. NVE er enige med Reindriftsforvaltningen om at det vil være hensiktsmessig med mer generell kunnskap om mulige konflikter mellom reindrift og kraftledninger. NVE og Reindriftsforvaltningen har derfor hatt et samarbeidsprosjekt som vil avsluttes høsten 2004, hvor det blant annet vil bli satt fokus på behovet for ytterligere forskning på interaksjoner mellom vindkraft og reindrift.

Samlet sett finner NVE at rapporten fra Universitetet i Oslo dekker NVEs krav til utredning for reindrift fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

7.2.2 Fugl, annen fauna og flora

Miljøvernlederen i Nordkapp kommune mener at vannets betydning i det aktuelle området ikke er tilstrekkelig utredet. Endret vannførsel vil i verste fall tørke ut myrer og skape problemer for vegetasjon som er fuktbettinget.

Direktoratet for naturforvaltning mener blant annet at konsekvenser for vegetasjonen ved færre møller og tilpasning av veier bør utredes, og at størrelsen av bestander av truede/sårbare/hensynskrevende fuglearter som blir berørt av utbyggingsplanene beskrives.

NVE anbefaler at dersom det blir gitt konsesjon, så bør det settes vilkår om detaljplan for den aktuelle vindparken som blant annet tilpasser veier for å minimere negative virkninger for vegetasjon. NVE mener at virkninger for vegetasjon og fugl er tilstrekkelig beskrevet, og at fagrapporten om berggrunn, vegetasjon, fugl og annet dyreliv, som NINA har gjennomført, dekker NVEs krav til utredning fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

7.2.3 Landskap og kulturminner

Sametingets miljø- og kulturvern avdeling mener at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 burde vært gjennomført før det gis konsesjon.

Direktoratet for naturforvaltning mener det burde vært utarbeidet et samlekart som viser de visuelle influensområdene av alle planlagte vindparker i Finnmark.

Konsekvensutredningens beskrivelse av Magerøyas karakteristiske topografi er etter Nordkappmuseets syn mangelfull. Dette gjelder også for beskrivelsen av kulturmiljøer som berøres av vindparken. Viktige kulturminner fra nyere tid, som varder, er ikke nevnt i rapporten.

Knut Bjørn Lindkvist mener det bør stilles strengere krav til utredning for slike utbygginger, og at vakre og særpregede landskaper bør trekkes inn i vurderingen.

Ifølge "Rundskriv om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven" (T-2/2000) skal undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 som hovedregel oppfylles før konsesjonsvedtak foreligger, men dersom konsekvensutredningen og konsesjonsbehandlingen gir et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag til å klargjøre konfliktnivået kan den utsettes. NVE ser det som hensiktsmessig at undersøkelsesplikten oppfylles etter en eventuell konsesjon, når detaljplanen for plassering av møller og veier foreligger og før anleggsarbeidene starter.

Alle vindparker som er blitt konsekvensutredet er blitt pålagt å utarbeide synlighetskart. NVE finner det ikke beslutningsrelevant å pålegge Statkraft å utarbeide synlighetskart for andre vindparker. Dersom DN ønsker å se de visuelle influensområdene av andre planlagte vindparker i Finnmark, kan informasjonen hentes ut av aktuelle konsekvensutredninger.

NVE konstaterer at omfanget og detaljeringsgraden til visualiseringene som er vist i konsekvensutredningen er i samsvar med konsekvensutredningsprogrammet, og på et nivå over det som er vanlig i slike utredninger. NVE finner at rapporten om landskap av Inter Pares AS, og rapporten om kulturminner og kulturmiljø av NINA/NIKU, dekker NVEs krav til utredning fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

7.2.4 Luftfart

Luftfartstilsynet uttaler at de ikke kan se at eventuelle konsekvenser for sivil luftfart er utredet. NVE bes å påse at følgende blir utredet:

- om vindparken påvirker omkringliggende radaranlegg, navigasjonsanlegg og kommunikasjonsanlegg for luftfarten,
- om vindparken påvirker inn- og utflygingsprosedyrene til omkringliggende flyplasser, spesielt Honningsvåg lufthavn, Valan, samt sirklingsprosedyrene rundt flyplassene,
- om vindparken og tilhørende ledningsnett utgjør andre hindringer for luftfarten, spesielt for lavtflygende fly og helikopter.

NVE konstaterer at KU-programmet ikke inkluderer krav om utredning av disse temaene. På sluttbefaringen uttrykte Avinors representanter bekymring for vindparkens innvirkning på trafikken knyttet til Honningsvåg Lufthavn, og ville eventuelt komme med en uttalelse i etterkant av befaringen. NVE konstaterer at vi ikke har mottatt uttalelse fra Avinor.

7.2.5 Friluftsliv og reiseliv

Nordkapp kommune anbefaler at det gis konsesjon for vindparken under forutsetning av at omfanget for reiselivet utredes bedre. Det ønskes særlig en nærmere utredning av hvordan vindparken vil påvirke helhetsopplevelsen ved kjøring fra Honningsvåg. Direktoratet for naturforvaltning mener at konsekvenser for reiseliv ved færre antall møller og tilpasning av veier bør utredes, mens Finnmark reiseliv ber om at det gjennomføres en undersøkelse for å kartlegge hvordan turistene vil reagere på de planlagte vindmøllene. Nordkapp og omegn turlag mener konsekvensutredningen gir svært mangelfull informasjon om de reelle konsekvensene tiltaket har for friluftsliv og reiseliv. Turlaget ser heller ikke at barn og unges tur- og oppholdsareal er blitt vurdert.

NVE konstaterer at konsekvensutredningen omfatter flere fotovisualiseringer av vindparken, blant annet fra E69 som går over Magerøya. Utredningen omfatter også en synlighetsanalyse, hvor det fremgår fra

hvilke strekninger av veien vindparken vil være synlig. NVE finner at omfanget og detaljeringsgraden til visualiseringene er på nivå med det som er vanlig for slike utredninger.

NVE kan ikke se at det er behov for ytterligere utredninger av reiseliv og friluftsliv, og anser fagrapporten om landskap og reiseliv å være i tråd med konsekvensutredningsprogrammet.

7.2.6 Støy og forurensning

Statkraft Grøner har utredet konsekvensene for forurensning, avfall og støy. NVE finner at disse rapportene dekker NVEs krav til utredning fastsatt i konsekvensutredningsprogrammet.

7.2.7 Konklusjon

På bakgrunn av konsekvensutredning av 04.04.03 fra Statkraft og innkomne merknader, finner NVE at utredningsplikten i henhold til utredningsprogrammet og reglene i plan- og bygningslovens kap VII-a med forskrifter, er oppfylt.

8. Vindkraft i Norge og konsesjonsbehandling

Ved behandlingen av Stortingsmelding 29 (1998-99) Om energipolitikken, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000) er det fastsatt som mål at det innen 2010 skal bygges ut vindkraftanlegg i Norge som årlig produserer 3 TWh. Satsing på vindkraft ble også tatt opp som ett av flere virkemidler for å bedre forsyningssikkerheten i stortingsmelding 18 (2003-2004). Bakgrunnen for satsingen på vindkraft er behovet for økt produksjonskapasitet og et politisk ønske om en omlegging av energiproduksjonen til bruk av også andre fornybare energiformer enn vannkraft. Det er i dag politisk enighet om at epoken med store vannkraftutbygginger i Norge er over. Vindkraft er elektrisitetsproduksjon basert på en fornybar energikilde – vind – og har derfor ingen utslipp av klimagasser. Med økt fokus på å redusere utslipp av klimagasser, og Norges forpliktelser i Klimakonvensjonen og Kyoto-protokollen, er derfor vindkraftproduksjon ønskelig. Som supplement til vannkraft, er vindkraft per i dag etter NVEs vurdering den mest aktuelle fornybare energikilden for elektrisitetsproduksjon.

Vindkraft i Norge ble introdusert på slutten av 80-tallet og begynnelsen av 90-tallet. I begynnelsen bygde man noen små prøveprosjekter. Ett av disse var fem vindturbiner som ble satt opp på Vikna i Nord-Trøndelag. I 1997 og 1998 ble de første større vindkraftprosjektene tatt under behandling, og i løpet av 2004 vil det være installert ca. 160 MW vindkraft i Norge. Dette utgjør en produksjon på ca. 0,48 TWh, tilsvarende elektrisitetsforbruket til ca. 20.000 husstander. Per i dag er det gitt konsesjon til 13 prosjekter med en samlet installasjon på ca 570 MW. Hvis alle disse prosjektene blir realisert, vil de til sammen utgjøre en produksjon på ca. 1,7 TWh/år, tilsvarende elektrisitetsforbruket til ca. 75 000 husstander.

I Europa satses det i mange land stort på vindkraftproduksjon for å redusere utslipp fra elproduksjon fra ikke-fornybare energikilder. Vindkraftindustrien har hatt en eksplosiv vekst. Globalt har installert effekt økt fra 2.500 MW i 1992 til over 40.000 i 2004, noe som tilsvarer en vekst på ca. 30 % årlig. Over 75 % av denne kapasiteten er installert i Europa. Begrunnelsen for satsingen har vært å øke el-produksjonen fra nasjonale fornybare energikilder, men også ønsket om å utvikle ny industri har for mange land vært avgjørende.

Kostnadene ved produksjon av vindkraft er blitt vesentlig redusert siden vindkraft ble introdusert i Norge. Gode vindkraftprosjekter i Norge har i dag en produksjonskostnad på ca. 30 øre/kWh. Med dagens gasspriser betyr dette at vindkraft blant annet er langt billigere enn gasskraft med CO₂-håndtering.

I takt med den voksende vindkraftindustrien, har også størrelsen på selve vindmøllene økt betydelig. I 1998 var maksimal installert effekt for en vindmølle i Norge 0,75 MW, mens man i 2002 installerte vindmøller på 2,5 MW på Havøygavlen. Økt størrelse på vindmøllene har gitt større energiproduksjon per vindmølle, færre vindmøller for en gitt installert effekt og større avstand mellom dem. Eksempelvis kan man nå bygge en 40 MW vindpark med 16 vindmøller, mens man i 1998 ville hatt behov for 53 stk. Det er ventet at størrelsen på vindmøllene vil øke ytterligere.

NVE er delegert myndighet til å treffe konsesjonsvedtak om å bygge og drive vindkraftanlegg for slik å sikre nasjonale interesser innenfor energisektoren. Veien fram til et konsesjonsvedtak er en omfattende prosess. Alle større vindkraftsaker starter med en melding, som er en tidlig varsling av et prosjekt. Meldingen skal inneholde forslag til konsekvensutredningsprogram. Etter en omfattende høringsrunde, meddeler NVE tiltakshaver et konsekvensutredningsprogram som beskriver hvilke utredninger som må gjennomføres før søknad kan sendes inn til NVE. Når søknad med konsekvensutredning er sendt inn til NVE, sender NVE også denne ut på en omfattende høring, før det fattes vedtak om det skal gis konsesjon eller ikke. Under begge høringsrundene gjennomføres det både møter med lokale og regionale myndigheter og folkemøter. Hele prosessen tar vanligvis ca. to år.

I konsesjonsbehandlingen av vindkraftprosjekter skal NVE ivareta både miljøhensyn og tekniske/økonomiske hensyn og foreta en helhetlig vurdering av om de positive virkningene av et omsøkt vindkraftverk er større enn de negative. En slik vurdering vil være en avveining av ulike interesser, og vil måtte basere seg på faglig skjønn. For å få et godt beslutningsgrunnlag, er det viktig for NVE at alle beslutningsrelevante forhold som skal legges til grunn ved en konsesjonsavgjørelse blir avdekket gjennom konsesjonsbehandlingen og konsekvensutredningen av de enkelte vindkraftprosjektene. NVE vektlegger videre at man skal ha åpne, grundige og forutsigbare prosesser som sikrer medvirkning fra berørte samfunnsinteresser og likebehandling av planlagte prosjekter. Totalt har NVE behandlet eller har under behandling over 50 vindkraftsaker. NVE har gjennom disse sakene ervervet en solid erfaringskunnskap om aktuelle problemstillinger knyttet til vindkraft. Ved at alle planlagte vindparker behandles hos én avgjørende myndighet, sikres, etter NVEs vurdering, nødvendig helhetlig oversikt og helhetlig vurdering av omsøkte prosjekter.

Gode vindforhold er en forutsetning for å etablere en vindpark som økonomisk og produksjonsmessig sett er et godt prosjekt. I en planlagt vindpark ønsker man en høy gjennomsnittlig vindhastighet på lokaliteten samtidig som vindhastighetene er relativt stabile. Som en tommelfingerregel kan man si at en økning i vindhastigheten på 10 % resulterer i en økning av energiproduksjonen på 25-30 %. På lokaliteter med gode vindforhold kan man dermed få betydelig mer energi ut av den enkelte vindpark. Langs norskekysten har man generelt gode vindforhold og Norge har i europeisk målestokk meget gode vindressurser. Terrenget på mange av lokalitetene i Norge er imidlertid betydelig mer kupert sammenliknet med vindparkområder i de fleste andre vindkraftproduserende land i Europa. En gunstig detaljplassering av vindturbinene er derfor svært avgjørende både for energiproduksjonen til vindparken og for belastningene på vindmøllene og dermed deres levetid. For å oppnå optimal utnyttelse av et område må det normalt gjøres omfattende vindmålinger og simuleringer.

Vindkraft med tilhørende infrastruktur har, lik all annen kraftproduksjon, også negative miljøvirkninger. Disse miljøvirkningene er blant annet knyttet til landskap, kulturminner, kulturlandskap, friluftsliv, støy,

fugl og annen fauna, flora, naturtyper og inngrepsfrie naturområder. Stort sett er det ikke mulig å kvantifisere disse miljøvirkningene, og vurderingene av omfanget av miljøvirkningene må derfor hovedsaklig basere seg på faglig skjønn. Det er imidlertid mulig å tallfeste noen miljøvirkninger, for eksempel ved å utarbeide støysonkart eller ved å angi bortfall av inngrepsfrie naturområder.

Miljøkonsekvensene som avdekkes under konsekvensutredningene og høringsrunden i forbindelse med utredningene må veies mot de samfunnsmessige fordeler en vindpark vil kunne få. Hvis det viser seg at de samlede negative miljøvirkningene er betydelige, vil dette kunne redusere sannsynligheten for at det omsøkte vindkraftverket får konsesjon.

Et vindkraftverk vil nødvendigvis bli eksponert visuelt for å kunne utnytte vinden best mulig, NVEs erfaring er at det oftest er de visuelle virkningene som utgjøre de største ulempene med en vindpark. Denne konsekvensen blir imidlertid eliminert når vindparken en gang i fremtiden tas ut av drift og vindmøllene fjernes. Bygging av vindparker kan derfor i stor grad betraktes som et reversibelt inngrep. Konsesjon for å bygge og drive en vindpark gis med en varighet på 25 år.

Tekniske og økonomiske hensyn som vektlegges under NVEs konsesjonsbehandling er blant annet nærhet til eksisterende kraftledninger med tilstrekkelig kapasitet og nærhet til eksisterende veier fordi dette reduserer inngrepets omfang og samtidig bedre økonomien i prosjektet. Når det gjelder bygging av nye veier, er det er også av betydning hvilke terrengforhold det er i området.

En vindpark vil også gi positive samfunnsmessige virkninger gjennom aktivitet, sysselsetting og skatteinntekter. Norske bedrifter har i dag flere hundre industriarbeidsplasser relatert til leveranser av vindmølleutstyr. En vindpark vil i anleggsfasen gi et betydelig antall årsverk og videre noen arbeidsplasser i driftsfasen. Et vindkraftprosjekt kan også ha behov for en betydelig mengde leveranser av lokale og regionale tjenester både i anleggsperioden og under drift. Videre er det i Norge nå flere bedrifter som har en sterk satsing på leveranser av komplette vindmøller eller deler til disse, noe som også medfører mange arbeidsplasser.

Andre viktige hensyn som NVE vektlegger er forholdet til reindriften, Forsvarets installasjoner, luftfarten, reiseliv og andre arealbruksinteresser. Særlig er reindriftsnæringen en viktig høringsinstans fordi de driver reindrift i mange områder som er aktuelle for vindkraft. Reindriften er viktig for den samiske kulturen og har derfor et spesielt rettsvern.

NVE har, i medhold av energiloven, myndighet til å fastsette hvilke vilkår som en vindpark skal bygges og drives etter. Dette kan være ulike avbøtende tiltak som vil bli vurdert konkret i hver sak basert på de opplysninger som foreligger om mulige virkninger av vindparken. I mange tilfeller kan ulemper ved en vindpark reduseres eller løses ved slike avbøtende tiltak innenfor akseptable kostnadsrammer.

9. NVEs vurdering av søknaden

9.1 Vindforhold

Gode og stabile vindforhold er den viktigste forutsetningen for å etablere en vindpark. En økning i vindhastigheten på 10 % resulterer normalt i en økning av energiproduksjonen med 25-30 %. NVE vektlegger at omsøkte vindparker er eksponert for gode vindforhold. Høy gjennomsnittlig vindhastighet på lokaliteten vil føre til at man får mer energi ut av den enkelte vindpark og av hvert enkelt inngrep. Gode vindforhold har med andre ord avgjørende betydning for økonomien i prosjektet.

Fordelingen av ulike vindhastigheter vil også ha avgjørende betydning for energiproduksjonen til vindparken og en stabil vind med relativt få perioder med vindhastigheter over 20-25 m/s er gunstig for vindkraftproduksjon. Graden av turbulens på en lokalitet vil være bestemt ut i fra kompleksiteten til terrenget, og vil være avgjørende både for energiproduksjonen og for levetiden til vindmøllene.

Planområdet ligger på Honningsvåg fjellet, i en høyde på 300 moh. Landskapet har en jevn bølgende overflate som i sør og øst ender i en bratt skrent mot havet. Statkraft anslår at gjennomsnittlig vindhastighet 70 meter over bakken ligger i underkant av 10 m/s. Brukstiden til vindparken anslås å ligge på ca 3700 timer per år.

NVE vurderer de oppgitte vindforholdene på i underkant av 10 m/s på Honningsvåg fjellet som svært gode for vindkraftproduksjon.

9.2 Økonomi

Ved 50 MW installert effekt antar Statkraft at nettoproduksjonen vil bli ca 185 GWh. De totale investeringskostnadene anslås til 400 millioner kroner. Samlet investering tilsvarer ca 8000 kr/kW. Statkraft antar videre 5,5 øre/kWh i driftskostnader. I tillegg kommer bl.a. skatteutgifter, slik at samlet årlige driftsutgifter kommer på 9 øre/kWh, tilsvarende 17 millioner kroner per år.

Med 20 års levetid og 8 % kalkulasjonsrente blir enhetskostnadene til vindkraftverket 27,5 øre/kWh inkludert 5,5 øre/kWh i driftskostnader. Det vil være noe usikkerhet knyttet til disse anslagene. Dette gjelder særlig for produksjonsomfang, men også for investeringskostnader. NVE vurderer produksjonskostnadene til å være på samme nivå som for de beste planlagte vindparker i Norge.

Prosjektet forutsetter statlige tilskudd for å bli realisert. Enova støtter vindkraftprosjekter med inntil 10 % av godkjente prosjektkostnader. Hvis det etableres et pliktig marked for el-sertifikater, som er bebudet i 2006, kan vindkraften få fordeler som gjør den lønnsom å bygge ut.

9.3 Reindrift

Beiterettighetene i Nordkapp kommune tilhører Reinbeitedistrikt 15, med 12 driftsenheter og 51 personer som er direkte involvert i driften. Fastsatt reintall i 1996 var inntil 4.500 dyr. I følge Reinbeitedistrikt 15 var reintallet i distriktet 3600 pr 31.03.03. Hele Magerøya brukes som sommerbeite i perioden fra april til september. Kalving skjer både i planområdet og i områdene rundt. En flyttelei som krysser planområdet benyttes i følge Reinbeitedistrikt 15 av mesteparten av dyrene på Magerøya. I konsekvensutredningen vurderes planområdet å ha middels til stor verdi for reindrift.

Fagrapporten om reindrift, som UiO har utarbeidet for Statkraft, omtaler tidligere utførte studier og erfaringer med rein og vindmøller, samt relevante studier av rein og andre tekniske inngrep. Videre beskrives viktige faktorer som påvirker atferden til reinsdyr; herunder sesong, kjønn og alder, tamhetsgrad, beitekvalitet, populasjonsstørrelse og effekter fra andre forstyrrende inngrep i området. På bakgrunn av kjente studier og andre erfaringer konkluderes det med at det fremdeles er usikkerhet om hvordan en vindpark vil påvirke tamrein, og at det derfor er vanskelig å definere influensområdet for påvirkning. En grunn til dette er at de fleste studiene har sett på villrein/caribou som er mer sensitive enn tamrein. Det påpekes at den menneskelige aktiviteten vil påvirke dyrene betydelig mer enn konstruksjonene i seg selv. Det foreslås derfor at menneskelig aktivitet begrenses mest mulig ved kalvingsområdene, samt at aktivitet bør gjøres mest mulig forutsigbar. Fagutredningene vurderer at på lang sikt vil influensområdet for påvirkning begrense seg til selve vindparkområdet med en buffersone på 100

meter. Det er på den bakgrunn beregnet at beitearealet vil kunne reduseres med 8,46 km², noe som medfører en reduksjon i bæreevnen tilsvarende maksimalt 107 dyr av en tillatt populasjon på inntil 4500 dyr.

Fagrapporten av UiO konkluderer med at vindparken vil kunne påvirke reinens atferd og arealbruk både om våren, sommeren og etter slakting/merking på høsten. Dette gjelder både for anleggsfasen og driftsfasen. Menneskelig ferdsel i vindparkområdet kan øke siden Magerøya har mye turisme. Dette kan påvirke reinsdyrene. Samlet kan forstyrrelsene føre til unntakelsesatferd. Sannsynligvis vil simlene som kalver i og rundt området på våren og forsommeren være mest sårbare. Rein som trekker mot Helneshalvøya på våren og sommeren kan oppfatte vindparken som en barriere. Innsamling og driving på høsten kan bli vanskeligere for dyrene som drives gjennom planområdet fra Helneshalvøya til gjerdeanlegget rett vest for planområdet. Konsekvensene i forbindelse med slakting/merking vil sannsynligvis bli små. Fagrapporten tar også opp de sosiale konsekvenser for reinsamene av at vindparken etableres. Det vises til at reinsamene frykter at en etablering av en vindpark på Magerøya vil påvirke området negativt slik at reindriften ikke kan bruke området som før. Rapporten sier at denne usikkerheten og frustrasjonen påvirker livskvaliteten for det lokale samemiljøet i negativ retning.

Som avbøtende tiltak foreslås det i fagrapporten å begrense den menneskelige aktiviteten i området. Dette kan gjøres ved å stenge atkomstvegen for offentlig motorferdsel. Videre poengteres det at en bør legge anleggs- og vedlikeholdsarbeid i størst mulig grad til den tiden av året der dyrene ikke bruker området eller i den tiden dyrene er minst sensitive for forstyrrelser. Anleggs- og vedlikeholdsarbeid bør opphøre helt i kalvingsperioden og om høsten når dyrene trekker gjennom området. Reindriftnæringen bør eventuelt ha mulighet til å få gjennomført driftsstans i hele eller deler av parken og stenge området for offentlig ferdsel når dyr drives gjennom planområdet på høsten. Det foreslås også å plante gress som kompensasjon for direkte beitetap. Ved bruk av helikopter bør en unngå direkte overflyging av reinflokker.

Fagutrederne foreslår å gjøre oppfølgende undersøkelser på interaksjoner mellom vindmøller og frittgående reinsdyr. Registreringene bør pågå i minst seks år, to år før, to år under og to år etter bygging. Videre foreslås det å gjøre oppfølgende undersøkelser av de sosiale konsekvenser for samemiljøet.

Finnmark fylkeskommune påpeker at Reindriftnæringen på Magerøya har hatt mange og store inngrep i både kalvings- og beiteland, og at ytterligere inngrep vil kunne forverre situasjonen. En slik utvikling vil være i strid med fylkesplanen.

Sametingets miljø- og kulturvernavdeling bemerker at totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter i reinbeiteland oftest er langt større enn hva summen av de enkelte inngrep skulle tilsi. Reinen trenger større sammenhengende friområder og ubrutte trekkveier. Det påpekes også at reindrift danner grunnlaget for samisk kultur og er beskyttet etter Grunnlovens § 110 a. Det samme påpekes av Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark. Reindriftsagronomen ser reindrift som et viktig uttrykk for samisk kultur og samfunnsliv, samtidig som den framstår som en selvstendig næring.

Reindriftsforvaltningen i Øst-Finnmark mener også at den planlagte utbyggingen vil kunne redusere reindriften i Reinbeitedistrikt 15 med både antall rein og antall driftsenheter som lever av reindrift. Utbyggingen vil i følge Reindriftsforvaltningen medføre inngrep i et særdeles viktig sommerbeiteområde og nedleggelse av et gjerdeanlegg hvor det foretas merking og uttak av slaktedyr hver høst. Reinbeitedistriktet har de senere år hatt betydelige tap av bruksarealer på grunn av andre arealkrevende inngrep. Det understrekes også at det ikke foreligger forskning som underbygger påstanden om at gressplanting av oppstillingsplasser og langs veien vil kunne gi en positiv effekt for reindriften.

Reinbeitedistrikt 15, ved advokatene Bakke og Pedersen DA, mener at planområdet med tilgrensende influensområde er å anse som hjertet i reinbeitedistriktet. Området nyttes som kalvingsplass, luftings- og beiteområde, flytte- og trekklei og oppsamlingsplass for merking og slakting. Distriktet stiller spørsmålsteget ved om det finnes alternative kalvingsplasser, luftingsområder med samme kvalitet og oppsamlingsplasser i umiddelbar nærhet. Distriktet peker også på eventuelt behov for merarbeid for de som driver rein gjennom området. På grunn av områdets store verdi for distriktet, mener de at området ikke bør brukes til å forske på vindmøllers mulige konsekvenser for reindrift.

NVE konstaterer at rein kan oppfatte vindparken som en barriere, og at innsamling og driving kan bli noe vanskeligere for dyrene som drives gjennom planområdet fra Helneshalvøya til gjerdeanlegget rett vest for planområdet. På bakgrunn av innkomne merknader og opplysninger gitt ved sluttbefaringen, anser NVE det som sannsynlig at det må påregnes noe merarbeid for de som driver rein gjennom området.

NVE er enige med Finnmark fylkeskommune og Reindriftsforvaltningen om at Magerøya er et presset område og at reindriftnæringen på Magerøya har hatt mange og store inngrep i både kalvings- og beiteland. Ytterligere inngrep vil kunne forverre situasjonen. Det er etter NVEs vurdering få alternative kalvingsområder i nærhet av vindparken. Den menneskelige aktiviteten i området vil øke ved en utbygging, og i et slikt presset område som Magerøya vil tilgangen på områder som ikke er berørt av menneskelig aktivitet være begrenset. Effekten av å begrense den menneskelige aktiviteten ved restriksjoner på å benytte anleggsveien i dette området vil etter NVEs vurdering være begrenset.

På bakgrunn av innkomne merknader og egne vurderinger vil NVE karakterisere planområdet som et viktig område for reindriftnæringen. NVE konstaterer at området har mange funksjoner og benyttes som både kalvingsplass, luftings- og beiteområde, flytte- og trekklei og oppsamlingsplass for merking og slakting. NVE vurderer de sannsynlige negative virkningene for reindriften til å være store i et område som fra før er presset med andre arealkrevende inngrep.

9.4 Forsvaret

NVE konstaterer at Forsvarsbygg plasserer vindparken i kategori E, og anbefaler at det ikke gis konsesjon til Magerøya vindpark. NVE finner det sannsynlig at vindparken vil medføre store ulemper for Forsvarets radaranlegg.

9.5 Landskap, friluftsliv og reiseliv

Hvordan folk oppfatter landskap og landskapsinngrep vil variere fra person til person. Noen vil kunne oppfatte vindmøller som et forstyrrende element som reduserer opplevelsesverdien og inntrykket av uberørt natur. Andre vil kunne mene at en vindpark virker positivt på landskapsopplevelsen. Virkningene i anleggsfasen vil være knyttet til terrenginngrep ved bygging av veier, vindmøllefundamenter og kraftledning. I driftsfasen vil vindparkens virkning på landskapet være avhengig av hvilken avstand vindparken oppleves fra.

Fagrapporten som er utarbeidet for Statkraft konkluderer med at det i praksis ikke vil være noen plasser med bebyggelse hvor vindparken vil være synlig. Ved flyplassen på Valan, enkelte plasser rundt Skipsfjorden og muligens rundt turistanlegget på Nordkapp vil anlegget kunne være synlig i noe grad. Nordkapp ligger over 15 km fra vindparken, og vil ifølge fagrapporten være utenfor grensen til det visuelle influensområdet til vindparken. På grunn av den store avstanden til Nordkapp konkluderer konsekvensutredningen med at utbyggingen vil ha små negative/ubetydelige konsekvenser for reiseliv.

I tillegg til å endre landskapsbildet vil vindparkområdet ha hørbar støy fra vindmøller i drift. Disse effektene vil i følge fagrapporten virke forstyrrende på friluftslivsopplevelsen i området, men tradisjonelt friluftsliv inklusiv jakt vil kunne utøves som før. Fagrapporten sier at en reduksjon av inngrepsfrie naturområder vil for noen oppfattes som negativt i forhold til friluftslivsopplevelsen. Samtidig vil atkomstvei og interne veier kunne lette tilgjengeligheten til området og dermed åpne for økt bruk til friluftslivsformål.

Fagrapporten anser de synlige virkningene av tilknytningen til kraftledningsnettets som ubetydelige, siden det kun er snakk om en kort jordkabel fra transformatorstasjonen til eksisterende 66 kV-nett. Forbindelsen mellom møllene og transformatorstasjonen vil være jordkabel i veiskulderen. Transformatorstasjon legger beslag på et relativt lite areal og vil ifølge fagrapporten ha ubetydelige konsekvenser for landskap.

Finnmark fylkeskommune bemerker at reiselivsnæringen selv har definert Nordkapp som et av de viktigste reisemålene i Norge, og at turoperatørene mener vindmøllene vil forringe inntrykket av uberørt natur og gjøre Finnmark mindre attraktivt som reisemål. Nordkappmuseet frykter også at vindparken vil virke negativt inn på Nordkappturismen. Finnmark Reiseliv sier også at Hurtigrutens fremtid i Finnmark avhenger i stor grad av turisttrafikken som vil berøres av en utbygging.

Fylkesmannen i Finnmark mener at vindparken vil redusere områdets verdi for friluftsliv. Nordkapp og omegn turlag påpeker at det planlagte utbyggingsområdet er kjerneområde for Magerøyplassens friluftsareal, som er godt egnet for barn.

NVE ser at vindparkens synlighet vil ha negative konsekvenser for landskapsbildet på Magerøya, og anser at endringen av landskapsbildet og støy fra anlegget vil redusere områdets verdi for friluftsliv. Ny atkomstvei vil imidlertid øke tilgjengeligheten til området. NVE vurderer de landskapsmessige virkningene og virkningene for friluftsliv som moderate.

Landskapsbildet er også av betydning for reiselivet i området. Vindparken vil imidlertid ikke være synlig fra Honningsvåg og lite synlig fra områder med stor verdi for reiseliv. Etter NVEs vurdering er det ikke grunn for å tro at tiltaket vil medføre en betydelig reduksjon av besøkstallet i området. NVE vurderer konsekvensene for reiseliv som moderate til små.

9.6 Inngrepsfrie naturområder

Den omsøkte utbyggingen vil redusere inngrepsfrie naturområder, inngrepsfri sone 2, med ca 6,7 km². Ingen spesielle verneinteresser er registrert i tiltaksområdet. En reduksjon av inngrepsfrie naturområder vil for noen oppfattes som negativt, eksempelvis i forhold til friluftslivsopplevelsen.

NVE anser konsekvensene som følge av reduksjon av inngrepsfrie naturområder som små.

9.7 Kulturminner

Det finnes ifølge konsekvensutredningen ingen kjente automatisk fredete kulturminner i planområdet, men det antas som sannsynlig at det finnes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i området. Ut fra det en kjenner til vil virkningen for kulturminner være av visuell karakter. Vindmølle nr 21 står med foreslått plassering rett ovenfor kulturmiljøet på Sarnes og vil være synlig derfra. Dette kan gi negative konsekvenser for de opplevelsesverdier som dette kulturmiljøet representerer. Både Nordkapp kommune og Fylkesmannen kommenterer den uheldige plasseringen av vindmølle nr 21. NVE forutsetter at

plasseringen av vindmølle nr 21 vurderes spesielt i detaljplanen som vil følge som vilkår i en eventuell konsesjon.

NVE vurderer eventuelle virkninger for kulturminner som små.

9.8 Fugl

Vindmøllers innvirkning på fuglefaunaen kan deles inn i tre forhold; Kollisjon med vindmøller, forstyrrelse- og skremseffekt og nedbygging og forringelse av biotoper.

I land med lenger erfaring enn Norge når det gjelder vindmøller, konkluderes det med at konflikt mellom fugl og vindmøller generelt er moderat, og at fugl sjelden kolliderer med vindmøller. I enkelte områder med store fuglekonsentrasjoner eller spesielt viktige områder for rasting, beiting og hekking, kan etablering av vindmøller føre til reduksjon av viktige områder for arter. Det vil også være viktig å ha fokus på arter som Norge har et spesielt ansvar for og arter på den norske rødlista.

Anleggsfasen kan ifølge fagutrederne være forstyrrende for hekkende arter. I driftsfasen reduseres forstyrrelsene noe, men det er usikkert hvordan arktiske vadere vil reagere på vindmøller i drift i hekketiden. Fagutrederne påpeker at potensielle hekkeplasser for rødlistede rovfugl i nærheten av foreslått plassering av mølle nr 21 og 25 er utsatte. Fugl som svever på luftstrømmene opp mot platået kan være utsatt for kollisjon med de samme møllene. Konsekvensutredningen vurderer de samlede konsekvensene for fugleliv i driftsfasen til å være middels til store negative.

Miljøvernleder i Nordkapp kommune påpeker at aktivitetene både i anleggs- og driftsfase vil være direkte truende for eksistensen til de rødlistede artene fjellerke og snøugle. Det bemerkes også at det er erfaringer med at det ikke er mulig å bringe biotopene tilbake til det opprinnelige og dermed de spesifikke livsformene.

I forbindelse med utbyggingen av Smøla Vindpark i Møre og Romsdal er det gjennomført omfattende fugleundersøkelser. Konsekvensutredning og detaljerte forundersøkelser er gjennomført, samt at etterundersøkelser er igangsatt. NVE håper at kunnskapsgrunnlaget når det gjelder vindkraft og fugl vil kunne styrkes gjennom dette prosjektet.

Områdets verdi som hekkeområde er anslått til å være stor, samt at rødlista arter trekker gjennom området. NVE konstaterer at potensielle hekkeplasser for rovfugl finnes i nærheten av vindmølle nr 21 og 25. NVE forutsetter at plasseringen av disse vindmøllene vurderes spesielt i detaljplanen som vil følge som vilkår i en eventuell konsesjon. NVE konstaterer at området har stor verdi for fugleliv og at tiltaket vil kunne gi negative virkninger for fugl, men NVE vurderer eventuelle virkninger som moderate.

9.9 Annet dyreliv

Det ble ikke gjort noen registreringer av andre dyrearter enn fugl under befaringen som danner grunnlaget for konsekvensutredningen. Lokale informanter opplyser at det er mye hare i området. Smågnagere finnes også. Fjellrev er ikke observert.

Konsekvensutredningen antar at hare og smågnagere ikke vil påvirkes i særlig grad av utbyggingen. Konsekvensene for annet dyreliv regnes derfor som ubetydelig både i anleggs- og driftsfasen. NVE slutter seg til vurderingen.

9.10 Vegetasjon

Planområdet inneholder de rødlistede artene purpurkarse og dvergarve. Den sjeldne arten polarsoleie er også funnet i området. Konsekvensutredningen konkluderer med at planområdet er av stor verdi for vegetasjon.

Dersom det ikke foretas justeringer av veitraseer for å unngå sårbare lokaliteter, vurderes konsekvensene for vegetasjon som meget stor negativ både for anleggs- og driftsfase. Slike justeringer vil derimot i følge søknaden bli gjennomført for å redusere de negative konsekvensene for purpurkarse og annen verdifull vegetasjon, og konfliktene vil ifølge søknaden derfor i stor grad kunne elimineres.

Dersom avbøtende tiltak som tilsåing er aktuelt, påpeker Direktoratet for naturforvaltning (DN) at sår i vegetasjon i arktiske områder, særlig i værutsatte områder, fort vil lede til erosjon og at det videre er usikkert om sporene etter anleggsaktiviteter kan fjernes. Etablering av fremmede, eventuelt konkurransekraftige, planter frarås av DN.

NVE forutsetter at det ved en eventuell konsesjon blir satt vilkår om detaljplan for blant annet å sikre optimal plassering og for å hensynta sårbare områder. Dersom dette blir gjennomført, anser NVE konsekvensene knyttet til vegetasjon som små.

9.11 Støy

NVE og SFT har i SFT-rapport 1700/2000 og fakta-ark 1738/2000 beskrevet støy fra vindkraftverk, og gitt krav til beskrivelse av støy i søknader og konsekvensutredninger. Det legges til grunn at dersom det beregnes støy over 37 dBA ved minst en bolig skal det blant annet utarbeides støysonekart. SFTs anbefalte retningslinjer for industristøy angir en grense på 40 dBA ved boliger og hytter, og ved beregnet støy over dette vil NVE gjøre en konkret vurdering. Støynivå over 50 dBA vil normalt innebære krav om tiltak. Fylkesmannen er ansvarlig myndighet etter forurensningsloven, og ved støynivå over 40 dBA, skal Fylkesmannen vurdere om det er aktuelt å behandle saken etter dette lovverket.

Støy fra vindturbiner øker med økende vindstyrke. Vindens eget støynivå og annen bakgrunnstøy vil overstige støyen fra vindmøllene ved vindhastigheter over 8 m/s, og ved vindstyrke under 4 m/s vil vindturbinene normalt stoppe produksjonen og følgelig ikke generere støy. Påvirkning av støy fra vindturbiner vil derfor normalt være aktuelt ved vindstyrker fra 4 m/s til 8 m/s.

Beregnet lydnivå ved nærmeste bebyggelse ligger under SFTs retningsgivende støygrenser, og konsekvensutredningen konkluderer med at støy ved nærmeste boligområde (ca 30 dBA) vil være tilnærmet uhørbar. I anleggsfasen vil støy fra tyngre kjøretøyer og anleggsmaskiner være dominerende støykilder, men arbeidene vil være tidsmessig begrenset.

NVE anser i utgangspunktet at dersom støynivået ved boliger kommer under 37 dBA, så er dette uproblematisk. Ingen boliger eller hytter vil få et støynivå som overskrider denne verdien. NVE vurderer de støymessige virkningene av Magerøya vindpark som ubetydelige.

9.12 Nettilknytning

Det er planlagt å knytte vindparken til eksisterende 66 kV forbindelse Storbukt – Smørfjord, som består av 2 parallelle luftlinjer som begge passerer gjennom vindparken. Vindparken vil bli koblet til linjene via jordkabler og T-avgreininger.

Repvåg kraftlag AS er områdekonsesjonær og har innehar transformering til sentralnettet i Skaidi. Tiltakshaver har hatt kontakt med Repvåg kraftlag AS i forbindelse med planleggingen av vindparken, både når det gjelder praktiske forhold og nettkapasitet.

Etablering av Magerøya vindpark betinger tiltak i regionalnettet. Eksisterende 66 kV linje på strekningen Smørfjord – Skaidi er ca 40 år gammel. Uavhengig av en realisering av en vindpark planlegger Repvåg kraftlag en oppgradering av denne 66 kV-ledningen til 132 kV spenning. Av dette følger at det også må etableres 132/66 kV transformering i Smørfjord. Dette arbeidet må være fullført før vindparken kan idriftsettes.

Repvåg kraftlag har ingen innsigelser mot planlagt nettilknytning i sin høringsuttalelse til søknaden.

NVE forutsetter at Statkraft samarbeider med Repvåg kraftlag for å finne den beste nettmessige løsningen. Dersom Statkraft i samarbeid med Repvåg kraftlag skulle komme frem til en annen løsning for tilknytning enn omsøkt, må den nye løsningen legges frem for NVE.

Utbyggingen på Magerøya vil isolert sett ikke medføre behov for større investeringer i nytt overføringsnett. Foreløpige vurderinger viser at det er mulig å overføre ca 150-200 MW vindkraft fra Finnmark. Denne kapasitetsgrensen er ikke nådd per i dag. NVE tar til enhver tid hensyn til den samlede utbygging av ny produksjon og aktuell overføringskapasitet.

9.13 Samfunnsmessige virkninger

Prosjektet vil i anleggsfasen totalt kunne gi ca 220 årsverk over en periode på ca 18 måneder.

Vindkraftverket kan gi ca 2-3 direkte arbeidsplasser lokalt i driftsfasen samt lokal og regional leveranse av varer. Nordkapp kommune har innført eiendomsskatt, og dette vil kunne gi ca 2 millioner kroner i årlige skatteinntekter til kommunen.

NVE ser at vindparken vil ha positiv virkning for aktivitet, sysselsetting og skatteinntekter i området.

10. Ekspropriasjon

Ettersom NVE ikke kan tilrå konsesjon for Magerøya vindpark, er det ikke aktuelt å vurdere Statkrafts søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse.